

deres Modstand mod kirkeligt Fremskridt. Der er dog een Gang, da Spørgsmaalet om en Kirkerepræsentation er blevet forelagt for Rigsdagen, ikke af en Minister, men af H. N. Clausen som Medlem af Landstinget. Det var i 1857, og Forslaget blev vedtaget af Landstinget, men da det kom til Folketinget, blev det nægtet Overgang til 2den Behandling. Det er den eneste Gang, Spørgsmaalet om en Kirkerepræsentation har foreligget for Rigsdagen, og det Svar, der da blev givet, forekommer mig at være tydeligt nok med Hensyn til Folketingets Stilling over for denne Sag. Forholdet er jo nemlig det, at der fra forskellige Sider har været Ønsker fremme om en Kirkerepræsentation, ikke blot fra højkirkelig Side, men ogsaa fra demokratisk Side, men der har været den største Uklarhed om, hvad man i Grunden tilstræbte, baade om en saadan Kirkerepræsentations Sammensætning og om det Magtomraade, den skulde have. Fra højkirkelig og andre kirkelige Sider har man villet have Styrelsen bort fra den bekendelsesløse Rigsdag. Man har mærkeligt nok ikke i samme Grad betonet, at den maatte bort fra det bekendelsesløse Kultusministerium. Det er noget, der ikke kan indskræpes nok, at Kultusministeriet er lige saa bekendelsesløst her i Danmark som Rigsdagen. Vi have f. Eks. haft en Kultusminister, der, om han ikke just var erklæret Fritænkter, alligevel var meget udpræget Rationalist, — en Ting, der var kendt for den ganske Verden — og han havde en Departementschef, der var reformert. Denne fritænkterske Kultusminister og hans reformerte Departementschef styrede den evangelisk-lutherske Folkekirke, og styrede den i mange Folks Øjne overmaade godt. Vi have ingen Garanti for, at Kultusministeren hører til Folkekirken, end sige for, at han er en kirkelig interesseret Mand, lige saa lidt som vi have Garanti for, at Rigsdagen er det. Begge ere bekendelsesløse. Man har altsaa villet bort fra denne bekendelsesløse Styrelse og har villet have en Repræsentation med et bestemt kirkeligt Præg som et Udtryk for den kirkelig interesserede Del af Befolkningen her i Landet, og til denne Repræsentation har man saa villet henlægge de kirkelige Sager; men de kirkelige Sager ere jo i mange Henseender endnu saaledes blandede sammen med de borgerlige, at det i Virkeligheden vil være en temmelig vanskelig Opgave helt at skille det ene ud fra det andet. Enten vilde man henlægge dem til Kirkerepræsentationen, saaledes at Af-

gørelsen skulde være der, eller ogsaa saaledes, at Kirkerepræsentationen absolut skulde høres, inden et kirkeligt Spørgsmaal eller et Spørgsmaal, der berører Kirken, kunde blive afgjort. Det er fra den ene Side, man har ønsket det i den Form, og fra den anden Side har man ønsket, at Folkekirken skulde blive repræsenteret saaledes, at alle dens Medlemmer saa vidt muligt ligeligt skulde repræsenteres uden Hensyn til deres kirkelige Interessethed. Man vilde overlade de kirkelige Sager til en særegen Repræsentation paa samme Maade, som de kommunale Sager overlades til de kommunale Raad. Det er i mine Øjne to aldeles uforligelige Standpunkter, ud fra hvilke man har ønsket en Kirkeforfatning, og derfor har man hidtil aldrig i de 50 Aar kunnet enes om nogen kirkelig Repræsentation. Man har fra den ene Side og fra den anden Side været enig om, at man skulde have en Kirkeforfatning, men naar man kom til Spørgsmaalet om, hvorledes den skulde se ud, har man været fuldstændig uenig, fordi man gik ud fra aldeles modsatte Synspunkter. Jeg tror heller ikke, man vil kunne bygge en Kirkeforfatning paa de Menighedsraad, her ere foreslaaede. Jeg for mit Vedkommende ser slet ikke, hvorfor man skulde finde det mere betryggende fra et kirkeligt Synspunkt at lade de kirkelige Spørgsmaal behandle af den Repræsentation, her vil fremkomme, end at lade dem behandle af Rigsdagen. Vælgerne og de valgbare ville jo blive, som Forslaget siger, hver Mand og hver Kvinde paa 25 Aar uden Hensyn til deres kirkelige Interesser, naar de blot ere Medlemmer af Folkekirken og melde sig til Valglisten. De skulde ganske vist ikke være udtrykkelig afviste fra Nadveren, men det forekommer mig, at det er en Bestemmelse, der er højst mærkværdig. For mange Menneskers Vedkommende vil det være en Præmie for at lade være med at gaa til Alters. Forholdet er jo nemlig det, at enhver Fritænkter og enhver løsagtig Person har Stemmeret, naar han melder sig til Valglisten, og naar han blot ikke nogen Sinde har villet gaa til Alters og er bleven nægtet Adgang dertil. Men vilde det være rigtigt at faa saadanne Mennesker til at holde sig borte fra Nadveren, for at der ikke skulde sættes et saadant Stempel paa dem, at de mistede deres Valgret til Menighedsraadet, medens de ved at lade være at komme der, godt kunde være med til at vælge den kirkelige Repræsentation? Jeg ser ikke, at Rigsdagen er mindre kirkelig end den Repræsentation, der her er